

آیین دادرسی در اختلافات کارگر و کارفرما

بررسی تطبیقی آیین دادرسی کار مصوب
۱۳۹۱/۱۱/۷ با قانون آیین دادرسی مدنی

مؤلفان:

دکتر ابراهیم تقی زاده

عضو هیئت علمی دانشگاه

عبدالحسین صالحی منش

کارشناس ارشد حقوق خصوصی

مجمع علمی و فرهنگی مجد

عنوان فرادادی	ایران قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور	آیین دادرسی در اختلافات کارگر و کارفرما: (بررسی تطبیقی آیین دادرسی کار مصوب ۱۱/۷/۱۳۹۱ با قانون آیین دادرسی مدنی) / دکتر ابراهیم تقی زاده، عبدالحسین صالحی منش
مشخصات نشر	تهران: مجد، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	۲۲۰ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۱۹۳-۲۷۹-۳
وضعیت فهرست نویسی	فیا
پیدداشت	کتابنامه.
عنوان دیگر	بررسی تطبیقی آیین دادرسی کار مصوب ۱۱/۷/۱۳۹۱ با قانون آیین دادرسی مدنی.
موضوع	کار -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	روابط کارگر و کارفرما -- ایران
موضوع	آیین دادرسی مدنی -- ایران -- تفسیر و استنباط
موضوع	آیین دادرسی -- ایران -- تفسیر و استنباط
رده بندی کنگره	KM۱۲۷۰/ت۷۱۹ ۱۳۹۳
رده بندی دیویی	۳۴۴/۵۵۰۱
شماره کتابشناسی ملی	۳۷۳۰۶۳۶

هرگونه تکثیر کامل یا قسمتی از کتاب بدون اجازه پدیدآورنده، یا ناشر خلاف قانون، شرع و اخلاق است.
 موارد خلاف را به دفتر مرکزی «مجد» گزارش فرماید.

آیین دادرسی در اختلافات کارگر و کارفرما

مؤلفان: دکتر ابراهیم تقی زاده، عبدالحسین صالحی منش

انتشارات مجد

چاپ اول: ۱۳۹۴ تعداد: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

حق چاپ محفوظ و منحصر «مجد» است.
 دفتر مرکزی:

تهران، خیابان ۱۲ فروردین، تقاطع خیابان وحید نظری، پلاک ۱۰۸
 تلفن و دورنگار: ۶۶۴۹۵۰۳۴ - ۶۶۴۰۹۴۲۲ - ۶۶۹۶۳۳۸۶

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۹۳-۲۷۹-۳

ISBN: 978-600-193-279-3

شعبه فروردین: خیابان ۱۲ فروردین، مقابل تعزیرات، پلاک ۲۸۳، طبقه دوم تلفن: ۶۶۴۹۰۹۹۸

شعبه اودیبهشت: خیابان اودیبهشت (منیری جاوید)، تقاطع شهدای زاندارمری، پلاک ۵۷ تلفن: ۶۶۴۸۶۸۷۴

شعبه یزد: خیابان فرخی یزدی، مجتمع تجاری شقایق، طبقه هم کف - تلفن: ۳۶۲۶۸۶۷۰ - ۳۵

www.majdlaw.ir

E-mail: majdlaw92@gmail.com

سیستم اشتراک پذیری «مجد»:

ارسال پیامک حاوی نام و نام خانوادگی و شغل (در صورت تمایل) به شماره ۳۰۰۰۸۷۷۶۷۷
 فصلنامه حقوقی مجد با ارائه مقالات اساتید مبرز حقوق کشور بطور منظم منتشر می شود.

فهرست مطالب

۱۱	مقدمه
۱۵	فصل اول: کلیات
۱۷	مبحث اول: بیان مسئله
۲۱	مبحث دوم: دامنه شمول
۲۱	مبحث سوم: هدف از تألیف
۲۳	مبحث چهارم: تاریخچه آیین دادرسی در قانون کار
۲۷	مبحث پنجم: سؤالات تألیف
۲۹	فصل دوم: ارکان آیین دادرسی کار
۳۲	مبحث اول: کارگر
۳۴	مبحث دوم: کارفرما
۳۶	مبحث سوم: کارگاه
۳۷	مبحث چهارم: کارآموز
	فصل سوم: مقایسه مراجع حل اختلاف مندرج در قانون کار با محاکم عمومی
۳۹	مبحث اول: مقایسه مراجع حل اختلاف مستقر در اداره کار با محاکم عمومی
۴۳	گفتار اول: جلسه سازشی
۴۷	گفتار دوم: هیئت تشخیص و دادگاه بدوی (نخستین)
۴۸	الف: ترکیب اعضای هیئت تشخیص و دادگاه بدوی
۴۹	ب: نحوه انتخاب اعضای هیئت تشخیص و قضات محاکم عمومی
۴۹	بند ۱: نحوه انتخاب نماینده کارگران در هیئت تشخیص
۵۱	بند ۲: نحوه انتخاب نماینده کارفرمایان در هیئت تشخیص

بند ۳: نحوه انتخاب نماینده وزارت کار و امور اجتماعی در هیئت

تشخیص ۵۲

ج: مقایسه شرایط عضویت اعضای هیئت تشخیص و قضات محاکم

عمومی ۵۲

د: شرایط لغو عضویت ۵۵

گفتار سوم: هیئت حل اختلاف و دادگاه تجدیدنظر ۵۶

الف: مقایسه صلاحیت رسیدگی در هیئت حل اختلاف و دادگاه

تجدیدنظر ۵۶

ب: ترکیب اعضای هیئت حل اختلاف و دادگاههای تجدیدنظر ۵۷

ج: نحوه انتخاب اعضای هیئت حل اختلاف ۵۸

د: نحوه انتخاب نمایندگان کارگران هیئت حل اختلاف ۵۹

ه: نحوه انتخاب نمایندگان کارفرمایان در هیئت های حل اختلاف ۶۰

و: انتخاب نمایندگان دولت در هیئت حل اختلاف ۶۲

ز: شرایط عضویت نمایندگان کارگران و کارفرمایان در هیئت حل

اختلاف ۶۲

ح: شرایط لغو عضویت نمایندگان کارگران و کارفرمایان از هیئت حل

اختلاف ۶۴

مبحث دوم: مراجع دادگستری ۶۵

گفتار اول: دادگاه عمومی کیفری ۶۶

گفتار دوم: اجرای احکام دادگستری ۶۷

مبحث سوم: دیوان عدالت اداری ۶۹

فصل چهارم: نحوه رسیدگی به اختلافات قانون کار بر اساس آیین نامه

جدید و تطبیق آن با قانون آیین دادرسی مدنی ۷۵

مبحث اول: مقایسه اصول خاص دادرسی کار جمهوری اسلامی ایران با قانون

آیین دادرسی مدنی ۷۸

گفتار اول: اصل سرعت ۷۹

گفتار دوم: اصل غیر تشریفاتی بودن رسیدگی ۸۰

۸۰	گفتار سوم: اصل تخصصی و فنی بودن رسیدگی
۸۱	گفتار چهارم: اصل سه جانبه گرایی
۸۲	گفتار پنجم: اصل رایگان بودن دادرسی کار
۸۴	مبحث دوم: واژگان اساسی آیین دادرسی کار
۸۵	گفتار اول: شخص حقیقی
۸۶	گفتار دوم: شخص حقوقی
۹۴	مبحث سوم: صلاحیت
۹۵	گفتار اول: صلاحیت ذاتی یا مطلق
۹۷	گفتار دوم: صلاحیت نسبی یا محلی
۱۰۱	گفتار سوم: اختلاف در صلاحیت
۱۰۴	مبحث چهارم: وکالت
۱۰۷	مبحث پنجم: اقامه دعوا
۱۰۹	مبحث ششم: دادخواست
۱۱۵	مبحث هفتم: ابلاغ
۱۱۶	گفتار اول: اهمیت ابلاغ
۱۲۲	گفتار دوم: روش های ابلاغ
۱۲۲	الف: ابلاغ از طریق پست
۱۲۳	ب: ابلاغ از طریق دورنگار
۱۲۵	مبحث هشتم: جلسه رسیدگی
	گفتار اول: مقایسه جلسات هیئت تشخیص و جلسات دادرسی مقرر در
۱۲۵	آیین دادرسی مدنی
	گفتار دوم: مقایسه شرایط تجدید جلسه در آیین دادرسی کار و آیین
۱۲۸	دادرسی مدنی
۱۲۹	گفتار سوم: اولین جلسه رسیدگی
۱۳۰	الف: حقوق خواهان در اولین جلسه رسیدگی
۱۳۱	ب: حقوق خوانده در اولین جلسه رسیدگی
۱۳۴	مبحث نهم: قرار
۱۳۴	گفتار اول: قرارهای مقدماتی یا اعدادی

- گفتار دوم: قرارهای نهایی یا قاطع دعوا..... ۱۳۵
- گفتار سوم: مقایسه قرارهای مصرح در آیین دادرسی کار و قانون آیین
دادرسی مدنی..... ۱۳۶
- الف: قرار رد دعوا..... ۱۳۶
- ب: قرار ابطال دادخواست..... ۱۳۷
- ج: قرار اناطه..... ۱۳۸
- مبحث دهم: سازش..... ۱۴۰
- مبحث یازدهم: ایرادهای رسیدگی..... ۱۴۳
- ۱- مرجع رسیدگی کننده صلاحیت ذاتی یا محلی نداشته باشد..... ۱۴۳
- ۲- دعوا بین همان اشخاص در همان مرجع یا مرجع هم عرض دیگری
از قبل اقامه شده و تحت رسیدگی باشد و یا اگر همان نیست، دعوایی
باشد که با ادعای خواهان ارتباط کامل دارد..... ۱۴۴
- ۳- خواهان اهلیت قانونی برای اقامه دعوا نداشته باشد..... ۱۴۴
- الف: صفار..... ۱۴۵
- ب: اشخاص غیر رشید (سفیه)..... ۱۴۷
- ج: مجانین..... ۱۴۸
- ۴- دعوا به خوانده ارتباط نداشته باشد..... ۱۴۹
- ۵- در صورت اقامه دعوا توسط نماینده خواهان (از قبیل وکیل، ولی و
قیم) سمت نماینده محرز نباشد..... ۱۴۹
- ۶- دعوا از قبل بین همان اشخاص یا اشخاصی که طرفین قائم مقام آنها
هستند رسیدگی شده و حکم قطعی صادر شده باشد..... ۱۵۰
- ۷- دعوا به فرض اثبات، اثر قانونی نداشته باشد..... ۱۵۱
- ۸- مورد دعوا مشروع نباشد..... ۱۵۱
- ۹- دعوا قطعی نبوده بلکه ظنی و احتمالی باشد..... ۱۵۱
- ۱۰- خواهان در دعوا ذی نفع نباشد..... ۱۵۲
- مبحث دوازدهم: ادله اثبات دعوا..... ۱۵۶
- گفتار اول: دلیل..... ۱۵۶
- الف: اقرار..... ۱۵۷

فهرست مطالب □ ۹

ب: اسناد.....	۱۶۲
گفتار دوم: اماره.....	۱۶۴
الف: تحقیق محلی.....	۱۶۶
ب: کارشناسی.....	۱۶۸
مبحث سیزدهم: رأی.....	۱۷۱
گفتار اول: مقایسه آثار رأی مراجع حل اختلاف و آراء صادره از محاکم	
عمومی.....	۱۷۵
گفتار دوم: تصحیح رأی.....	۱۷۶
گفتار سوم: دادنامه.....	۱۷۸
مبحث چهاردهم: تجدیدنظرخواهی.....	۱۸۰
قانون آیین دادرسی کار.....	۱۸۳
نتیجه گیری و پیشنهادات.....	۲۰۵
ضمایم.....	۲۱۱
فهرست منابع.....	۲۳۱

مقدمه

«حقوق کار» یکی از رشته‌های علم حقوق است که پیدایش آن در جهان همزمان با پیشرفت و صنعتی شدن شروع شد، در «ایران» هم قدمت حقوق کار به کمتر از «صد سال» است و با توجه به توسعه روابط کار ناشی از صنعتی شدن جامعه و غریزه انسان به جمع‌آوری ثروت به هر طریق ممکن، حتی با زیر پا گذاشتن عواطف انسانی و عدم پرداخت حقوق قانونی کارگر توسط کارفرما، باعث بروز اختلافات شده است.

نیروی محرکه اقتصاد هر جامعه، «کارگران» و «کارفرمایان» می‌باشند. «کارفرمایان» که دارای سرمایه و امکانات کافی می‌باشند و «کارگران» که با کار یدی یا فکری خود، باعث افزایش ثروت کارفرمایان و به تبع آن با دریافت مزد، امرار معاش و گذران زندگی می‌کنند.

«حقوق کار» با قرار دادن قواعدی، سعی در تنظیم روابط فی مابین کارگر یا کارآموز و کارفرما می‌نماید، ولی انسان خریص، همواره پایبند به این قواعد نبوده و جهت حفظ منافع خود اقدام به زیر پا گذاشتن این قواعد می‌نماید. به همین علت در «قانون کار»، مراجعی جهت حل و فصل اختلافات که ناشی از اجرای قانون کار یا مقررات مربوط است، در نظر گرفته شده است.

متأسفانه به دلایل نامعلومی این رشته از حقوق، مورد بی‌مهری حقوق‌دانان واقع شده است و حتی در طول تحصیل در مقطع کارشناسی، تنها «یک واحد» درسی، تحت عنوان «حقوق کار» در نظر گرفته شده است، که با توجه به اهمیت موضوع، نیازمند بازنگری است.

در این تألیف سعی بر این شده است که ضمن شناسایی سیر تاریخی تشکیل حقوق کار در ایران، به بررسی و توضیح وظایف اعضا و مراجع حل اختلاف کار نموده و «آیین دادرسی کار» مصوب ۱۳۹۱/۱۱/۷ مورد بررسی و با تطبیق آن با آیین دادرسی مدنی، سعی در روشن نمودن مواردی که بدلائل نامعلومی

مسکوت مانده شده گردد و پیشنهادهایی جهت اصلاح آیین دادرسی کار جهت کار آبی بهتر آن ارائه شود.

و در تلاش برای پاسخ به این مسائل است که:

الف- آیا در صورت بروز اختلاف فی مابین کارگر و کارفرما در خصوص قانون کار، «دادگاه» می تواند رسیدگی کند یا «مراجع خاصی» جهت رسیدگی وجود دارد؟ با کمی مطالعه و تحقیق به این موضوع می توان چنین انتظار داشت که با وجود صلاحیت عام دادگاه جهت رسیدگی به کلیه دعاوی، از آنجایی که علاوه بر مراجع عام دادگستری، مراجع تخصصی هم پیش بینی شده است، در صورت بروز اختلاف کاری، مراجع حل اختلاف مصرح در قانون کار صلاحیت رسیدگی دارند.

ب- در برخی موارد که آیین دادرسی کار ناقص است آیا راهی برای برون رفت از مشکلاتی که در جریان رسیدگی به امور اختلافات کارگر و کارفرما پیش می آید وجود دارد؟ با نگاهی گذرا می توان چنین فرضی را مطرح کرد که آیین دادرسی کار، برگرفته از «آیین دادرسی مدنی» است و حتی در پاره ای از موارد، مواد عیناً تکرار شده است و به علت وجود نقص هایی در آیین دادرسی کار، مراجع رسیدگی کننده ناگزیرند به مواد آیین دادرسی مدنی رجوع کنند.

ج- مراجع حل اختلاف کار در صورت عدم حضور خواننده و عدم ارسال لایحه و همچنین عدم ابلاغ واقعی اوراق به ایشان، چه حکمی باید صادر کنند؟ با مطالعه بر روی این موضوع آنچه در آیین دادرسی کار نادیده گرفته شده است «حکم غیابی» و امکان «واخواهی» از آن است که این تألیف این فرضیه را تعقیب می نماید که احکام مراجع حل اختلاف کار، نباید صرفاً «حضوری» صادر شوند، بلکه با غیابی صادر شدن احکام در پاسخ به سؤال مطرح شده، امکان واخواهی و رسیدگی مجدد مرجع صادرکننده و پامال نشدن یکی از حقوق خواننده میسر می گردد.

تألیف حاضر اولین تألیف تخصصی در خصوص «آیین دادرسی کار» است و امید آن می رود که تلاش حاضر، باعث تشویق حقوقدانان به ورود به این مقوله و انجام تحقیقات کاملی جهت کمک و مساعدت به قشر زحمت کش کارگری و کارفرمایی گردد.

سعی و کوشش نگارندگان بر آن بوده است که تا آنجایی که ممکن است موارد عملی و کاربردی بیان شود، به همین جهت در پایان تألیف نمونه هایی از دادخواست ها ذکر شده است، از کلیه حقوقدانان و پژوهشگران، انتظار دارد با ذکر نقایص و ایرادات احتمالی، اینجانبان را در تکمیل تألیف در آینده یاری دهند. در اینجا وظیفه می دانیم از آقای دکتر سیدعباس حسینی نیک، مدیر محترم مجمع علمی و فرهنگی مجد به دلیل مساعدت در نشر این تألیف و سرکار خانم رحمانی، صفحه آرای محترم تقدیر و تشکر نمائیم.

و توفیق از خداست

ابراهیم تقی زاده (دانشیار دانشگاه پیام نور)

عبدالحسین صالحی منشی (کارشناس ارشد حقوق خصوصی)

زمستان ۱۳۹۳